Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** Małgorzata Baranowska – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** Andrzej Radniecki – Dyrektor Departamentu Ekonomii Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej +48 538 117 120 e-mail: sekretariat.des@mrpips.gov.pl	**Data sporządzenia** 05.10.2026 r. **Źródło:** Inicjatywa własna **Nr w wykazie prac UD338**

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1718) wprowadziła do porządku prawnego mechanizmy mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez objęcie ich działaniami z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej, realizowanymi przez centra oraz kluby integracji społecznej (CIS i KIS). Obowiązujące przepisy stanowią kluczowy element polskiego systemu reintegracji społeczno-zawodowej. Główne założenia ustawy o zatrudnieniu socjalnym pozostają aktualne, sam system wymaga jednak modernizacji ze względu na fundamentalne wyzwania społeczno-gospodarcze, w tym demograficzne, oraz odkryte w praktyce bariery systemowe. Intencją ustawodawcy jest motywowanie osób wykluczonych społecznie do podjęcia reintegracji zawodowej i społecznej w celu wykształcenia odpowiednich postaw życiowych, pełnienia ról społecznych zarówno w miejscu pracy czy zamieszkania oraz odbudowania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym reguluje możliwość sięgnięcia po tę formę kształtowania lokalnej sytuacji społecznej pozostawiając decyzje w tym zakresie po stronie podmiotów, które mogą tworzyć CIS lub KIS, tj. jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338, z późn. zm.). Opierając się na dostępnych danych[1] Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) na przestrzeni ostatnich lat (2015–2023) systematycznie rosła liczba centrów integracji społecznej. W 2023 r. w Polsce działało 208 centrów integracji społecznej, podobnie jak w 2022 r. Ponad 2/3 centrów integracji społecznej prowadzonych było przez organizacje non-profit (139 jednostek, tj. 66,8%). Jednostki samorządu terytorialnego, głównie gminy, prowadziły 58 centrów integracji społecznej (27,9%), a 10 aktywnych CIS działało przy spółdzielniach socjalnych (4,8%). Jedno centrum integracji społecznej prowadzone było przez spółkę. Mechanizm ten zapewnia, że utworzenie CIS lub KIS powiązane jest z lokalną sytuacją społeczną, a także z uwarunkowaniami lokalnego rynku pracy. Biorąc pod uwagę fakultatywny charakter instrumentów przewidzianych w ustawie, należy przyjąć, że systematyczny wzrost zainteresowania tworzeniem tych podmiotów jest odpowiedzią na wciąż niezaspokojone potrzeby dotyczące reintegracji w takiej formule. Jednocześnie takie systemowe ulokowanie podmiotów zatrudnienia socjalnego zbliżone jest do rozwiązania jednostek reintegracyjnych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, tj. warsztatów terapii zajęciowej. Zaproponowane w ustawie zmiany warunków funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego nie modyfikują w sposób zasadniczy założeń funkcjonowania tych podmiotów. Wypracowane wspólnie z Radą Zatrudnienia Socjalnego (dalej również jako RZS) – ciałem opiniodawczo-doradczym w sprawach zatrudnienia socjalnego, działającym przy ministrze właściwym ds. zabezpieczenia społecznego – rozwiązania porządkują

[1] GUS, informacja sygnalna, Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2023 r.

pewne obszary funkcjonowania CIS i organizację procesu reintegracji. Jednocześnie w projekcie ustawy znalazły się też rozwiązania dostosowujące zakres sprawozdań do kierunku zaproponowanych zmian, dzięki czemu obraz tego sektora będzie pełniejszy. W obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zmieniającej się sytuacji na rynku pracy, konieczna staje się aktywacja coraz szerokich grup społecznych, które doświadczają wykluczenia społecznego z powodu różnorodnych, często sprzężonych problemów życiowych. W 2023 r. w CIS uczestniczyło 13,0 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli więcej o 1,8% w stosunku do 2022 r., w którym w CIS wsparcie otrzymało 12,8 tys. osób. Średnio na jeden przypadało 63 uczestników w 2023 r. wobec 61 osób w 2022 r. Najczęściej uczestnikami CIS byli długotrwale bezrobotni (30,5%), osoby uzależnione od alkoholu lub środków psychoaktywnych (14,4%) oraz z orzeczoną niepełnosprawnością (10,5%). Niewielki udział stanowiły osoby doświadczające bezdomności (4,2%) lub chore psychicznie (2,4%)[2]. Zatem dotychczasowy mechanizm identyfikacji osób potrzebujących wsparcia, w celu zwiększenie skuteczności i przejrzystości procesu rekrutacji tych osób do CIS, także wymaga zmiany. Dotychczasowe formy reintegracji, choć wartościowe, nie zawsze przystają do realiów współczesnego rynku pracy, dlatego konieczne jest wprowadzenie nowych, bardziej elastycznych i zorientowanych rynkowo instrumentów, które realnie zwiększą szanse uczestników CIS na trwałe ich zatrudnienie. Jednym z kluczowych postulatów RZS jest wprowadzenie stabilnego mechanizmu finansowania działalności CIS. Obecnie działalność CIS finansowana jest z rozproszonych źródeł i nie ma ona jednolitego poziomu. Od samego początku funkcjonowania KIS i CIS finansowanie tych podmiotów opiera się na różnych źródłach – przede wszystkim z Funduszu Pracy (FP), budżetu samorządu, środków europejskich, własnej działalności i innych źródeł. Chociaż CIS otrzymują dotacje pochodzące z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego (JST), w tym przeznaczonych na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, należy pamiętać, że wspieranie procesu reintegracji społecznej i zawodowej w formule zatrudnienia socjalnego nie jest zadaniem obowiązkowym samorządu. Zatem obecnie brak jest systemowego rozwiązania w zakresie finansowania centrów integracji społecznej, tak jak ma to miejsce w przypadku warsztatów terapii zajęciowej czy zakładów aktywności zawodowej. Taka dywersyfikacja źródeł finansowania działalności CIS oznacza, że w razie zmiany polityki, cięć budżetowych czy braku środków unijnych, podmioty mogą znaleźć się w sytuacji uniemożliwiającej działanie. Problemy finansowe CIS wybrzmiały w opracowanej przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Informacji o funkcjonowaniu centrów i klubów integracji społecznej działających na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym za okres 2020-2022", gdzie zwrócono uwagę na dysproporcję między uśrednionymi przychodami i wydatkami CIS. Analiza wydatków tych jednostek w ostatnich latach wskazuje na fakt, że budżety tych podmiotów się nie bilansują. Stanowi to podstawę trudności finansowych tych jednostek, co potwierdza potrzebę zbudowania stabilnego systemu finansowania PZS. Z analizy struktury dotacji przyznawanych CIS-om, zawartej w ww. Informacji, wynika, że najmniejszy udział w kwocie dotacji mają środki budżetów wojewódzkich, największy udział mają natomiast „inne źródła", do których zaliczają się przede wszystkim środki z FP (finansowanie świadczeń integracyjnych wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne) i PFRON (na realizację specjalnych programów reintegracyjnych) oraz środki unijnych programów operacyjnych (w tym projektowe). Tym samym potwierdza się fakt, że działalność CIS opiera się na montażu finansowym, który powoduje znaczną nieregularność i nieprzewidywalność wpływów, co utrudnia planowanie długofalowych działań. Jeśli wziąć pod uwagę także fakt, że prawie ¾ wydatków CIS w 2022 r. stanowiły wydatki na świadczenia integracyjne i motywacyjne premie integracyjne (45,6% ogólnej kwoty wydatków) oraz na wynagrodzenia pracowników i pochodne od wynagrodzeń (28% ogólnej kwoty wydatków), to naturalną konsekwencją wydaje się być ograniczenie zakresu działalności, redukcja liczby uczestników oraz problemy z zapewnieniem odpowiedniego standardu usług reintegracyjnych, co negatywnie wpływa na prowadzenie skutecznej polityki reintegracyjnej. Do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dopływały sygnały o problemach podmiotów zatrudnienia socjalnego, zgłaszane przez beneficjentów Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025, Edycja 2024. Wśród poruszanych tematów znalazły się m.in. kwestie związane z barierami w reintegracji zawodowej i społecznej uczestników CIS i KIS, trudnościami w pozyskiwaniu środków na działania bieżące, a także potrzebą większego wsparcia instytucjonalnego i systemowego dla PZS. I chociaż wysokość dotacji, którą łącznie otrzymały CIS w Polsce (w 2022 r. 106 871 tys. zł), na poziomie kraju systematycznie wzrastała, to nie przekłada się to na stabilność i

[2] GUS, informacja sygnalna, Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2023 r.

skuteczność ich funkcjonowania. Biorąc pod uwagę omówione wyżej problemy dotyczące finansowania CIS, wdrożenie fakultatywnego programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stanowiłoby istotne wzmocnienie systemu reintegracji społeczno-zawodowej. Stanowiłoby ono dodatkowe źródło finansowania umożliwiające prowadzenie bieżącej działalności. Zastosowanie trybu przewidzianego w art. 33 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej umożliwi wsparcie zarówno CIS prowadzonych przez organizacje pozarządowe, jak i jednostki samorządu terytorialnego. W celu poprawy efektywności pomocy oferowanej uczestnikom CIS konieczne jest rozszerzenie współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego z lokalnym rynkiem pracy. Jednocześnie działalność CIS, z uwagi na spektrum realizowanych działań, musi podlegać skutecznemu nadzorowi, dlatego też służby wojewody powinny dysponować odpowiednimi instrumentami nadzoru i kontroli CIS. Wskazują na to zarówno służby wojewodów przeprowadzające z urzędu czynności nadzorcze nad działalnością CIS, jak również Najwyższa Izba Kontroli (NIK)[3]. Projektowane rozwiązania mają na celu zwiększenie skuteczności, elastyczności i adekwatności instrumentów zatrudnienia socjalnego do indywidualnych potrzeb uczestników, poprawę warunków funkcjonowania CIS m.in. poprzez zapewnienie finansowania działalności CIS w ramach programu inicjowanego przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego, a także będące konsekwencją tych propozycji zmiany w sprawozdawczości CIS.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz niektórych innych ustaw przewiduje wprowadzenie szeregu istotnych zmian w stosunku do obowiązującego stanu prawnego. Najważniejsze z nich zostały zgrupowane w następujących obszarach tematycznych:

1) Wzmocnienie powiązania z lokalnym rynkiem pracy.

   Jednym z problemów w funkcjonowaniu CIS był brak rozwiniętej współpracy z lokalnymi partnerami, w tym urzędami pracy i przedsiębiorcami. W odpowiedzi na ten problem projekt wprowadza dwa kluczowe mechanizmy:
   - **wzmocnienie roli starosty w procesie funkcjonowania CIS**. Projekt, obok istniejącego dziś obowiązku uzyskania opinii starosty w zakresie zasadności utworzenia CIS, wprowadza obowiązek uzgadniania ze starostą liczby miejsc dla uczestników CIS, z czym związany jest obowiązek finansowania przez starostę świadczeń integracyjnych. Liczba miejsc uzgodniona ze starostą jest dla CIS wiążąca. Każdorazowe zwiększenie liczby miejsc w CIS wymaga zgody starosty, w przeciwnym wypadku CIS bierze na siebie obowiązek finansowania świadczeń za tzw. „nadprogramowe" przyjęcia uczestników do CIS. Rozwiązanie to pozwoli staroście oszacować skalę potrzeb i możliwości zatrudnieniowych w danym powiecie oraz przewidywany koszt dla Funduszu Pracy;
   - **wprowadzenie zewnętrznych warsztatów zawodowych u pracodawcy**. W ramach reintegracji zawodowej projekt wprowadza nowy instrument w formie zewnętrznych warsztatów zawodowych u pracodawcy, którego celem jest umożliwienie uczestnikom zdobycia praktycznych umiejętności i doświadczenia zawodowego bezpośrednio w środowisku pracy. Rozwiązanie to może znacząco zwiększyć szanse uczestnika CIS na zatrudnienie. Warsztaty będą realizowane na podstawie umowy zawieranej między CIS a pracodawcą, z jasno określonym programem warsztatów i zasadami uczestnictwa i finansowane ze środków własnych CIS.

2) Adaptacja do wyzwań demograficznych i uelastycznienie dostępu do wsparcia.

   W odpowiedzi na proces starzenia się społeczeństwa oraz zmiany na rynku pracy, projekt rozszerza dostęp do wsparcia oraz uelastycznia zasady rekrutacji uczestników:
   - **umożliwienie emerytom i rencistom pobierającym najniższe świadczenia korzystanie z zajęć prowadzonych przez kluby integracji społecznej**. Jest to odpowiedź na potrzebę aktywizacji zarówno osób starszych, które pomimo posiadania formalnych uprawnień do świadczeń, ze względu na ich wysokość, znajdują się w trudnej sytuacji życiowej jak i innych grup doświadczających tych samych problemów;
   - **rekrutacja uczestników.** Projekt zmienia dotychczasowe zasady rekrutacji uczestników do CIS.

[3] Źródło: Informacja o wynikach kontroli „Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym", Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, KPS-4101-02-00/2013, Nr ewid. 175/2013/P/13/110/KPS.

Celem tych zmian jest uszczegółowienie i ułatwienie procesu rekrutacji, zapewnienie transparentności oraz określenie jasno obowiązków i uprawnień zarówno osób zainteresowanych, jak i instytucji kierujących do CIS. Decyzję o przyjęciu do CIS podejmuje kierownik CIS na podstawie wniosku zainteresowanej osoby, jej przedstawiciela lub uprawnionej instytucji. Proponowane zmiany umożliwiają składanie wniosków przez urząd pracy, instytucje pomocy społecznej, jednostki penitencjarne oraz komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Umożliwia to szerokie i elastyczne podejście do identyfikacji osób potrzebujących wsparcia, co jest zgodne z zasadami dostępności i równego traktowania. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie skuteczności i przejrzystości procesu rekrutacji do CIS.

3) Podniesienie jakości i skuteczności reintegracji oraz wzmocnienie nadzoru nad działalnością CIS.

W celu podniesienia standardów i efektywności działania podmiotów zatrudnienia socjalnego, projekt wzmacnia uprawnienia wojewody jako organu nadzoru nad działalnością CIS oraz wprowadza jednolite zasady ubiegania się o nadanie statusu CIS i jego przedłużenie:

- **nadzór wojewody nad działalnością CIS**. Kwestią kluczową projektu jest zapewnienie wojewodzie odpowiednich instrumentów do sprawowania nadzoru nad działalnością CIS, w szczególności w zakresie zgodności działań CIS z obowiązującymi przepisami prawa oraz właściwego wykorzystywania środków publicznych;
- **uprawnienia kontrolne wojewody**. Projekt ustawy nadaje wojewodzie prawo zarządzenia kontroli CIS, co zwiększa zakres jego uprawnień w reagowaniu na potencjalne nieprawidłowości. Odwołanie się do przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej zapewnia jednolite i sprawdzone procedury kontrolne, co podnosi ich skuteczność i transparentność. Proponowane rozwiązanie stanowić będzie rozszerzenie kompetencji wojewody w zakresie nadzoru nad działalnością CIS. Zadanie to będzie realizowane w ramach zadań własnych wojewody bez konieczności zwiększania zatrudnienia;
- **uprawnienia kontrolne starosty**. Dotychczasowe przepisy ustawy o zatrudnieniu socjalnym nakładają na starostę obowiązek finansowania świadczeń integracyjnych wypłacanych uczestnikom CIS, nie dając jednocześnie realnych możliwości nadzoru nad środkami Funduszu Pracy przekazywanymi na finansowanie tych świadczeń. Z tego względu, w ramach nadzoru nad działalnością CIS projekt nadaje staroście uprawnienia kontrolne, których celem jest ocena prawidłowości wydatkowania środków Funduszu Pracy na finansowanie świadczeń integracyjnych przyznanych na podstawie wniosku składanego przez kierownika CIS. Projekt reguluje także kwestie dochodzenia, w uzasadnionych sytuacjach, zwrotu środków Funduszu Pracy;
- **jednolite zasady uzyskiwania statusu CIS.** Projekt ujednolica i uszczegóławia wymogi formalne związane ze statusem CIS. Uporządkowano szczegółowy zakres danych, które mają być zawarte we wniosku (np. nazwa, adres, dane kontaktowe, informacje o zasobach, kadrze, kosztach, regulaminie), co pozwoli na jednoznaczne i pełne określenie podstawowych parametrów CIS i ułatwi zarówno składanie, jak i ocenę wniosków przez właściwy organ. Projektowane zmiany ułatwią monitorowanie i nadzór poprzez zobowiązanie CIS do informowania wojewody o zmianach danych w ciągu 30 dni od ich wystąpienia, co poprawi nadzór nad działalnością Centrum i pozwoli na bieżące reagowanie na ewentualne nieprawidłowości. W obrębie przepisów dotyczących nadawania statusu CIS rozszerzono przepisy o zakres wniosku o przedłużenie statusu CIS. Projekt zawiera także delegację dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia w drodze rozporządzenia wzorów wniosku o nadanie statusu CIS i jego przedłużenia;
- **ponowne kierowanie do CIS.** Ponowne skierowanie do Centrum może nastąpić po upływie okresu 6 miesięcy od dnia zakończenia uczestnictwa w zajęciach Centrum, na wniosek ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych, na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Skierowanie to zawiera uzasadnienie przyczyny ponownego skierowania do Centrum, w szczególności potwierdzenie spełnienia okoliczności powodujących zagrożenie wykluczeniem społecznym.

4) Wprowadzenie możliwości finansowania działalności CIS w ramach programu resortowego.

Koszty działalności CIS będą dofinansowywane w ramach Programu opracowanego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Realizacja Programu odbywać się będzie mogła we

współpracy z wojewodami. Program, z którego dofinansowywane będą koszty działalności CIS, ma charakter fakultatywny i realizowany będzie w ramach środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Wsparcie w zakresie dofinansowania działalności CIS jest realizacją jednego z kluczowych postulatów zgłoszonych przez Radę Zatrudnienia Socjalnego, która działa jako organ opiniodawczo – doradczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w sprawach dotyczących zatrudnienia socjalnego. Zgłoszony postulat został przyjęty do realizacji z uwagi na potrzebę wsparcia centrów integracji społecznej, które prowadzą działalność mającą na celu przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym, do których należą osoby pozostające poza rynkiem pracy, często borykających się ze sprzężonymi problemami życiowymi.

5) Zmiany w zakresie sprawozdawczości.

Proponowane zmiany zakładają ujednolicenie obowiązków sprawozdawczych CIS i KIS, a także uregulowanie zakresu przekazywania danych sprawozdawczych przez wojewodów. W celu ujednolicenia systemu sprawozdawczości proponuje się wprowadzenie przepisu nakładającego na wojewodów obowiązek corocznego przekazywania ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego danych zbiorczych również ze sprawozdań KIS, analogicznie do obowiązku już funkcjonującego w przypadku CIS.

6) Rozszerzenie składu Rady Zatrudnienia Socjalnego

Przepisy regulujące zasady funkcjonowania Rady, jej skład i kompetencje wymagają uspójnienia i doprecyzowania z przepisami regulującymi funkcjonowanie innych ciał opiniodawczo-doradczych zajmujących się tematyką ekonomii społecznej.
Proponuje się, aby w skład Rady Zatrudnienia Socjalnego wchodzili także przedstawiciele centralnych organów administracji rządowej, przedstawiciele samorządu terytorialnego reprezentowani poprzez regionalne ośrodki polityki społecznej, przedstawiciele sektora ekonomii społecznej, w tym ośrodków wsparcia ekonomii społecznej i Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.
Taki skład Rady zapewni, że kwestie dotyczące zatrudnienia socjalnego będą mogły być rozpatrywane z różnych perspektyw, co przełoży się na jakość rozwiązań dotyczących tego sektora.

7) Zmiany innych ustaw.

Projekt przewiduje zmiany następujących ustaw:

- **ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2026 r. poz. 268, z późn. zm.).**

  Projekt ustawy rozwiązuje problem związany z brakiem wyłączenia z egzekucji administracyjnej świadczenia integracyjnego przyznawanego uczestnikowi CIS. Świadczenie integracyjne jest świadczeniem o charakterze socjalnym i ma na celu wsparcie osób w procesie ich reintegracji zawodowej i społecznej, poprzez zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych tych osób. Z tego powodu Ustawodawca już zdecydował o ochronie świadczeń integracyjnych przed egzekucją komorniczą, co jest realizowane na podstawie art. 833 § 6 Kodeksu postępowania cywilnego. Z tych samych względów proponuje się objęcie świadczeń integracyjnych ochroną przed zajęciem administracyjnym poprzez wprowadzenie zmiany w art. 10 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;

- **ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)**.

  Projekt ustawy rozszerza możliwości działania gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w zakresie wspierania osób uzależnionych od alkoholu. Projektowany przepis umożliwia przewodniczącemu gminnej komisji skierowanie takiej osoby do CIS. Rozwiązanie to ma na celu wsparcie osoby uzależnionej od alkoholu w procesie jej powrotu do zdrowia i integracji społecznej. Skierowanie osoby uzależnionej do CIS pozwala na zapewnienie kompleksowej pomocy

obejmującej terapię, wsparcie psychologiczne, społeczne oraz zawodowe. CIS odgrywa istotną rolę w procesie reintegracji społecznej i zawodowej, co jest kluczowe w przeciwdziałaniu powrotowi do nałogu i wykluczeniu społecznemu. Proponowane rozwiązanie wpłynie także na wzmocnienie roli gminnych organów w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi. Rozwiązanie to jest zgodne z zasadami ochrony zdrowia i praw osób uzależnionych, gdyż przepisy opierają się na zasadzie dobrowolności i prawa osoby uzależnionej do korzystania z pomocy, jednocześnie dając gminnym komisjom narzędzie do skierowania osoby do odpowiednich placówek, co wpisuje się w politykę zdrowotną i społeczną;

- **ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 911, z późn. zm.).**

  Projekt ustawy nadaje dyrektorowi zakładu karnego uprawnienia do kierowania do CIS osób zwalnianych z zakładu karnego. Rozwiązanie to ma na celu zwiększenie możliwości wsparcia skazanych w procesie readaptacji, ułatwienie ich reintegracji po odbyciu kary oraz zwiększenie dostępności do programów reintegracyjnych, które pomagają osobom opuszczającym zakład karny w podjęciu zatrudnienia oraz nauce umiejętności społecznych. W dłuższej perspektywie proponowane rozwiązanie może przyczynić się do zmniejszenia recydywy, poprawy bezpieczeństwa publicznego oraz wspierania resocjalizacji. Wprowadzenie takiej możliwości dla dyrektora zakładu karnego umożliwia bardziej indywidualne i elastyczne podejście do procesu readaptacji, dostosowane do potrzeb i możliwości skazanego, co jest zgodne z celami polityki penitencjarnej i społecznej;

- **ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1565, z późn. zm.).**

  Przedmiotowa zmiana ma charakter doprecyzowujący i ma na celu zapewnienie spójności i jednoznaczności w zakresie kwalifikacji osób uprawnionych do świadczeń z tytułu zaopatrzenia w związku z wypadkami lub chorobami zawodowymi, którzy jednocześnie uczestniczą w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, i zapewnić jednolitą interpretację przepisów w zakresie kwalifikacji do świadczeń;

- **ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.**).

  Projekt ustawy rozwiązuje problem, który zaistniał na gruncie stosowania przepisów ustawy o zatrudnieniu socjalnym, w związku z art. 73 pkt 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Obecnie w związku z konstrukcją prawną przepisów powstaje 30 dniowa „luka czasowa", w której pewna kategoria uczestników CIS, niepodlegająca obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, nie jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym w pierwszym miesiącu realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego. Projekt wprowadza zmiany umożliwiające korzystanie przez uczestników CIS ze świadczeń opieki zdrowotnej od dnia podpisania i rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego. Jednocześnie konieczne jest odpowiednie dostosowanie przepisów ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do nowych zasad rekrutacji do CIS, konsekwencją których będzie odprowadzanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za uczestników CIS przez ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych na wniosek kierownika CIS;

- **ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, z późn. zm.).**

  Zmiana w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia polega na rozszerzeniu zadań samorządu powiatu o kontrolę prawidłowości wydatkowania środków Funduszu Pracy przeznaczonych na finansowanie świadczeń integracyjnych. Celem regulacji jest zapewnienie przejrzystości, legalności i efektywności wydatkowania środków publicznych przekazywanych na realizację zadań z zakresu

zatrudnienia socjalnego, a także wzmocnienie nadzoru nad finansowaniem działalności CIS.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Podobnie jak w przypadku wielu innych obszarów polityki społecznej, w poszczególnych państwach członkowskich OECD/UE funkcjonują odmienne w zakresie założeń i metod realizacji systemy ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Każdy z obowiązujących w poszczególnych krajach systemów ma charakter zindywidualizowany i dostosowany do indywidualnych potrzeb i możliwości w zakresie realizowania działań reintegracyjnych, istnieją jednak punkty wspólne dotyczące obszarów, w zakresie których proponowane są zmiany.

Projekt stanowi nowelizację rozwiązań istniejących w polskim porządku prawnym od ponad 23 lat. W związku z funkcjonowaniem ustawy o zatrudnieniu socjalnym koniecznością stała się nowelizacja jej przepisów w celu dostosowania rozwiązań w niej przyjętych do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych, w szczególności uwzgledniających sytuację na rynku pracy.

Reintegracja społeczna i zawodowa stanowią fundament aktywnej polityki społecznej. Na przestrzeni lat i w ramach rożnych kontekstów społeczno-politycznych kształtowały się w Europie różne strategie reintegracyjne (formalne: zróżnicowane uprawnienia, systemy instytucjonalne, regulacje dotyczące dostępu do wsparcia instytucjonalnego, jak i nieformalne: rozumienie celów, skuteczności i efektywności aktywizacji i reintegracji). Przykłady zróżnicowanego podejścia polityk krajowych do wspierania osób podlegających wykluczeniu społecznemu przedstawiono niżej[4].

Francja - system dostarczania usług społeczny we Francji realizowany jest poprzez punkty kontaktowe (zasada jednego okienka). Działanie punktu opiera się na lokalnej diagnozie potrzeb w zakresie dostępu do informacji oraz współpracy wszystkich podmiotów działających na danym terenie i realizujących zadania polityki i integracji społecznej i zawodowej, np. ośrodka pomocy społecznej, centrum społecznego, instytucji ubezpieczeń społecznych i poszczególnych kas, misji lokalnych, stowarzyszeń. Jedną z ich podstawowych i kluczowych usług jest kompleksowa informacja dla klienta i skierowanie go do właściwej instytucji, która świadczy pomoc lub usługę, jakiej klient oczekuje i potrzebuje (należy to do obowiązków samorządu).

Niemcy - rdzeń niemieckiego systemu pomocy i integracji społecznej stanowią niezależne od państwa federacje organizacji trzeciego sektora (w tym ekonomii społecznej). Podmioty te świadczą usługi społeczne i stanowią rdzeń niemieckiego systemu pomocy i integracji społecznej. Dysponują one ogromnym potencjałem wyspecjalizowanej kadry oraz infrastrukturą społeczną. Państwo jest podmiotem koordynującym, organizującym, stymulującym i uzupełniającym inicjatywy oddolne. Nie stara się zastąpić oddolnej inicjatywy, ale je wspiera.

Wielka Brytania - w Wielkiej Brytanii gospodarka społeczna i usługi reintegracji mają długą tradycję. Działania te realizowane są poprzez przedsiębiorstwa społeczne świadczące usługi publiczne obejmujące: opiekę społeczną, opiekę nad dziećmi, usługi dla społeczności lokalnych, w zakresie ochrony środowiska, kulturalne, a także na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej dla grup wykluczonych (upośledzonych, niepełnosprawnych, byłych więźniów). Przedsiębiorstwa społeczne mogą przybierać różnorodne formy prawne i przy zachowaniu pewnych specyficznych cech, jak prowadzenie działalności gospodarczej, przeznaczanie nadwyżki finansowej na realizację celów społecznych oraz demokratyczna kontrola działalności przez członków, działają one często na styku sektora państwowego i prywatnego. Władze brytyjskie udzielają idei gospodarki społecznej ogromnego wsparcia, gdyż wiążą z tym sektorem wiele nadziei na tworzenie miejsc pracy oraz niwelowanie kwestii społecznych ze względu na fakt, że wiele przedsiębiorstw gospodarki społecznej realizuje zadania polityki zatrudnienia i integracji społecznej poprzez kontraktowanie im usług przez sektor publiczny.

Bułgaria - Usługi społeczne w Bułgarii to usługi zwykle świadczone dla osób fizycznych w związku z ich konkretnymi potrzebami i okolicznościami, w przeciwieństwie do standardowych usług publicznych świadczonych na rzecz szerokich grup. Ludzie, którzy są zazwyczaj użytkownikami usług społecznych, to osoby starsze i ich opiekunowie, dzieci i rodziny oraz osoby niepełnosprawne. Usługi społeczne są świadczone w społeczności w wyspecjalizowanych instytucjach. Rada Ministrów określa politykę państwa w zakresie pomocy społecznej. Polityka państwa w zakresie pomocy społecznej realizowana jest we współpracy z organami

[4] Źródło: Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Ekspertyza - Polska reintegracja zawodowa i społeczna na tle wzorów zagranicznych. Modele sieci reintegracji zawodowej i społecznej osób wykluczonych społecznie. Ryszard Szarfenberg, Mirosław Grewiński, Joanna Lizut. Warszawa sierpień 2019 r. http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/reintegracja-modele.pdf

państwowymi, administracjami regionalnymi, organami samorządu terytorialnego i podmiotami prawnymi non-profit, działającymi w interesie publicznym, które stwarzają warunki i przyczyniają się do realizacji programów i projektów w tej dziedzinie. Na szczeblu centralnym działa Agencja Pomocy Społecznej, która określa i zatwierdza przewodniki metodyczne i / lub wytyczne dotyczące pracy w zakresie świadczenia usług socjalnych. Realizacja działań odbywa się na poziomie dystryktu (region), w oparciu o strategię rozwoju usług socjalnych uwzględniającą potrzeby w zakresie usług socjalnych w każdej gminie. Przy opracowywaniu Strategii na szczeblu dystryktu zapewniony jest udział przedstawicieli: każdej gminy w regionie, Regionalnej Dyrekcji Pomocy Społecznej, Regionalnego Inspektoratu Edukacji, regionalnej inspekcji zdrowia, regionalnego urzędu pracy, podmiotów non-profit działających w dziedzinie usług socjalnych i innych zainteresowanych organów, osób i organizacji zajmujących się rozwojem usług socjalnych.
Na tle prezentowanych rozwiązań uznać należy polski model reintegracji społeczno-zawodowej za unikatowy, nie mający odpowiednika w żadnym z krajów UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Centra Integracji Społecznej	204	GUS, Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2024 r.	- zobowiązane do dostosowania swoich działań do nowych przepisów dotyczących reintegracji zawodowej i współpracy z pracodawcami, co wpłynie na zwiększenie efektywności ich działań i jakość oferowanej pomocy uczestnikom. - będą składać sprawozdania z działalności w nowej formule
Kluby Integracji Społecznej	155	GUS, Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2024 r.	- będą składać sprawozdania z działalności w nowej formule
Uczestnicy Centrów Integracji Społecznej	13 994 (ok. 7315[5] nowych w skali roku)	Obliczenia własne na podstawie raportu GUS za 2024 r. pn. „Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2024 r.”.	- zwiększone możliwości reintegracji zawodowej poprzez wprowadzenie nowych form wsparcia, takich jak warsztaty zawodowe u pracodawcy, co powinno poprawić ich szanse na powrót na rynek pracy.
Pracodawcy	100 - 450	Dane szacunkowe MRPiPS[6]	- możliwość nawiązania nowej formy współpracy z centrami integracji społecznej, angażując się w organizację warsztatów

[5] Szacunki: liczba uczestników z 2023 r. – liczba uczestników, którzy ukończyli w 2023 = liczba osób kontynuujących. Liczba uczestników w 2024 r. – liczba osób kontynuujących= liczba nowych uczestników.

[6] Szacunki: dane dotyczące liczby pracodawców współpracujących z centrami integracji społecznej są trudne do oszacowania na podstawie jednoznacznych źródeł. Szacunkowo, przy założeniu, że 50-70% centrów będzie współpracować ze średnio 1 do 3 pracodawców, można przyjąć, że projekt będzie oddziaływać na ok. 100 – 450 pracodawców (204*50%*1 pracodawca = 102; 204*70%*3 pracodawców= 428).

			zawodowych, co może poprawić ich dostęp do pracowników wykluczonych społecznie i jednocześnie wspierać ich działania CSR.
Starostowie	380	Dane administracyjne	- proponowane zmiany wprowadzą obowiązek uzgadniania ze starostą liczby miejsc pracy dla uczestników CIS. Liczba ta będzie dla CIS wiążąca
Emeryci i renciści pobierający najniższe świadczenia	ok. 840 tys. 462,8 tys. – osoby pobierające emerytury niższe niż minimalna emerytura 170,5 tys. – osoby pobierające najniższą emeryturę, 115,4 tys. – osoby otrzymujące rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości najniższej renty, 91 tys. – osoby pobierające rentę rodzinną w wysokości najniższej renty rodzinnej	Dane ZUS (2026)[7]	- ta grupa osób zostaje włączona do katalogu potencjalnych uczestników KIS, dzięki czemu mogą być kierowane lub same ubiegać się o przyjęcie na zajęcia.
Wojewodowie	16	Dane administracyjne	- uzyskają dodatkowe uprawnienia w zakresie nadzoru i kontroli nad działalnością CIS, w tym możliwość monitorowania jakości działań centrów integracji społecznej, co pozwoli na lepsze weryfikowanie zgodności z nowymi przepisami i efektywności realizowanych działań reintegracyjnych.
Centralne organy administracji rządowej	40-50	Dane szacunkowe dotyczące liczby centralnych organów administracji rządowej według stanu na sierpień 2025 r.	- możliwość zgłaszania kandydatów na członków Rady Zatrudnienia Socjalnego
Podmioty ekonomii społecznej	106,2 tys.	GUS, Podmioty ekonomii społecznej w 2023 r.	- uzyskają możliwość zgłaszania kandydatów na członków Rady Zatrudnienia

[7] *Struktura wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2026 r.*, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych ZUS.

			Socjalnego
Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej	16	Dane administracyjne	- uzyskają możliwość zgłaszania kandydatów na członków Rady Zatrudnienia Socjalnego
Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej	58	Dane administracyjne, wykaz akredytowanych OWES[8]	- uzyskają możliwość zgłaszania kandydatów na członków Rady Zatrudnienia Socjalnego

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Proponowane rozwiązania były konsultowane z Radą Zatrudnienia Socjalnego, organem opiniodawczo – doradczym działającym przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, który opiniuje działania w zakresie zatrudnienia socjalnego oraz reintegracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Konsultacje dotyczyły kluczowych kwestii związanych z proponowanymi rozwiązaniami, a główne zgłoszone uwagi koncentrowały się na sposobie organizacji nadzoru nad warsztatami zawodowymi oraz na warunkach finansowania tych działań. Uwagi te zostały uwzględnione w finalnej wersji projektu, co pozwoliło na lepsze dostosowanie przepisów do potrzeb centrów integracji społecznej oraz zapewnienie efektywnego nadzoru nad realizacją warsztatów zawodowych.
Projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2026 r. poz. 404) na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.
Projekt zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2026 r. poz. 836).
Projekt zostanie przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 949) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.
Projekt zostanie przedłożony do zaopiniowania w trybie:

1) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 549) następującym podmiotom:
   a) Forum Związków Zawodowych,
   b) NSZZ „Solidarność",
   c) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423) następującym podmiotom:
   a) Konfederacji „Lewiatan",
   b) Związkowi Pracodawców Business Centre Club,
   c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
   d) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
   e) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców,
   f) Federacji Przedsiębiorców Polskich,
   g) Polskiemu Towarzystwu Gospodarczemu.

Projekt zostanie skierowany do zaopiniowania przez Radę Zatrudnienia Socjalnego, Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej i Radę Działalności Pożytku Publicznego.
Projekt zostanie skierowany do konsultacji publicznych. Zakłada się wyznaczenie terminu na zgłaszanie uwag – 21 dni. Natomiast w przypadku organów lub ciał opiniodawczo-doradczych, w stosunku do których odpowiednie ustawy przewidują dłuższy okres na ustosunkowanie się do przedłożonego projektu ustawy, termin konsultacji będzie wynosił 30 dni. Wyniki konsultacji publicznych, opiniowania i uzgodnień międzyresortowych zostaną ujęte w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania, a także podsumowaniu uzgodnień, które będą udostępnione

[8] https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/co-robimy/akredytacja-i-status-owes/wykaz-akredytowanych-owes/

w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z …… r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FUS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NFZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	**4,0**	**4,1**	**4,2**	**4,3**	**4,4**	**4,5**	**4,6**	**4,7**	**4,9**	**5,0**	**5,1**	**49,8**
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FUS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NFZ	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,9	5,0	5,1	49,8
Saldo ogółem	**-4,0**	**-4,1**	**-4,2**	**-4,3**	**-4,4**	**-4,5**	**-4,6**	**-4,7**	**-4,9**	**-5,0**	**-5,1**	**-49,8**
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FUS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NFZ	-4,0	-4,1	-4,2	-4,3	-4,4	-4,5	-4,6	-4,7	-4,9	-5,0	-5,1	-49,8

Źródła finansowania	Proponowane rozwiązania zostaną sfinansowane w ramach otrzymanych limitów wydatków poszczególnych jednostek sektora finansów publicznych, w tym Funduszu Pracy i nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Finansowanie działalności CIS, w tym w zakresie realizowanej tam reintegracji odbywa się z wykorzystaniem różnych źródeł, przede wszystkim: - dotacji pochodzących z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego, w tym przeznaczonych na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (to rozwiązanie nie dotyczy jedynie Centrum działającego w formie jednostki budżetowej), - dochodów z działalności wytwórczej, handlowej lub usługowej prowadzonej przez Centrum w ramach reintegracji zawodowej (działalność ta nie jest działalnością gospodarczą i może być prowadzona jako statutowa działalność odpłatna pożytku publicznego), - środków z Unii Europejskiej, - środków z budżetu państwa pochodzących z resortowych programów dedykowanych podmiotom zatrudnienia socjalnego, - Funduszu Pracy, - innych źródeł. Struktura budżetów różni się ze względu na typ podmiotu – CIS lub KIS, a także ze względu na jednostkę prowadzącą dany podmiot – samorząd, organizację pozarządową lub spółdzielnię socjalną. W przypadku CIS prowadzonych przez JST źródła finansowania to dotacje ze środków własnych gminy, dotacje ze środków wojewódzkich (na pierwsze wyposażenie lub działalność w pierwszych miesiącach funkcjonowania), środki EFS, oraz dochody własne z działalności usługowej, handlowej lub produkcyjnej. W przypadku CIS prowadzonych przez organizacje pozarządowe źródła finansowania obejmują dodatkowo własne zasoby instytucji prowadzącej Centrum – pochodzące ze zbiórek, darowizn (w tym 1% podatku) i innych źródeł. CIS otrzymują także środki z FP na wypłatę świadczeń reintegracyjnych oraz z PFRON na

	realizację specjalnych programów reintegracyjnych. Wysokość dotacji, którą łącznie otrzymały CIS w Polsce w 2022 r. to kwota 106 871 tys. zł – o 18 729 tys. więcej niż w 2021 r. Kwota dotacji w 2022 r. stanowiła 121% tej z 2021 r. (88 142 tys. zł), kwota dotacji w 2021 r. stanowiła 108% tej z 2020 r. (81 601 tys. zł.), kwota dotacji z 2020 r. – 107% tej z 2019 r. (76 046 tys. zł), a kwota dotacji z 2019 r. – 99% tej z 2018 r. (76 685 tys. zł.). Wysokość dotacji dla CIS na poziomie kraju charakteryzuje się więc systematycznym wzrostem w dłuższym okresie, a tempo tego wzrostu ustabilizowało się po 2018 r. Przeciętna dla kraju wysokość dotacji w przeliczeniu na jeden funkcjonujący CIS wynosiła w 2022 r. 481 tys. zł, w 2021 r. - 415 tys. zł., a w 2020 r. – niemal równo 400 tys. zł. Kwoty te były jednak zróżnicowane w poszczególnych województwach. Relatywnie najmniejszy udział w kwocie dotacji mają – przeciętnie dla kraju – środki z budżetów wojewódzkich (związane zwykle z rozpoczynaniem działalności CIS), największy natomiast – „inne źródła", do których zaliczają się przede wszystkim środki z FP i PFRON oraz środki unijnych programów operacyjnych (w tym projektowe). W finansowaniu KIS dużą rolę odgrywają przede wszystkim budżety gminne, środki EFS i granty na realizację projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej przez poszczególne podmioty i w poszczególnych województwach. Łączna kwota przychodów KIS w Polsce w 2022 r. wyniosła – wedle sprawozdań zamieszczonych w CAS – ponad 113 milionów złotych, to jest ponad trzykrotnie więcej niż w 2021 r. (35,6 mln). Łączna kwota, jaka dysponowały KIS w 2020 r. wyniosła z kolei ponad 41 milionów złotych – tj. ponad 65 % kwoty z 2019 r. Doceniając znaczenie zatrudnienia socjalnego oraz usług reintegracyjnych świadczonych przez CIS i KIS, Minister Rodziny i Polityki Społecznej od 2018 r. realizuje programy na rzecz tych podmiotów. „Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022" to program MRPiPS, dzięki któremu PZS mogą podnosić jakość swojej oferty na rzecz osób defaworyzowanych i oddalonych od rynku pracy, przede wszystkim długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie bezdomności. Założenia programu ukierunkowane są na problemy jednostek lub grup osób, w tym rodzin, wykluczonych społecznie, co pozwala na promowanie włączenia społecznego, walki z ubóstwem oraz dyskryminacją, zarówno społeczną, jak i zawodową. Program stworzył możliwości spotęgowania efektów świadczenia usług reintegracji społecznej i zawodowej w zakresie zwalczania wykluczenia i aktywizacji. W okresie 2020-2022 w ramach programu dofinansowano 94 podmioty na łączną kwotę 8 952 864,11 zł. Program będzie kontynuowany w kolejnych latach.[9] Nowy program resortowy dedykowany wsparciu działalności podmiotów zatrudnienia socjalnego stanowić będzie uzupełnienie dotychczasowego wsparcia. Będzie on miał charakter fakultatywny. Wydatki ponoszone będą w ramach środków pozostających w dyspozycji MRPiPS - część budżetowa 44 – zabezpieczenie społeczne. W zakresie określenia wpływu na sektor finansów publicznych przyjęto następujące założenia do obliczeń: - Miesięczny średni koszt świadczeń opieki zdrowotnej na ubezpieczonego w latach 2027-2036 oszacowano za pomocą prognozy własnej przy wykorzystaniu informacji „Wieloletnich Założeń Makroekonomicznych na lata 2025-2029" dot. prognozowanej inflacji na lata 2027-2029, celu inflacyjnego na lata 2030-2036 oraz na podstawie danych NFZ za lata 2016-2025. (prognoza własna Departamentu Analiz Ekonomicznych w MRPiPS na rok 0). - Bazowa wartość liczby osób uczestniczących w CIS (13 035) została przyjęta z raportu GUS za 2023 rok, a następnie, zgodnie z założeniem utrzymania dotychczasowej liczby miejsc w CIS, liczba ta została przyjęta na lata kolejne. - Łączny koszt świadczeń zdrowotnych dla NFZ w danym roku obliczono przyjmując średnią fluktuację uczestników zajęć CIS na poziomie 63% (w oparciu o informację CIS na lata 2019-

[9] Informacja o funkcjonowaniu centrów i klubów integracji społecznej działających na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym - za okres 2020 – 2022

	2023 dot. Ilości osób, które rozpoczęły zajęcia w danym roku). Ze względu na brak zmian w zakresie podmiotu finansującego składki na świadczenia oraz założenie utrzymania liczby miejsc w CIS, proponowany projekt ustawy nie będzie miał wpływu na budżety JST. W związku z brakiem nałożenia na JST nowych zadań wpływ na budżety JST również w tej kwestii będzie neutralny. Wprowadzenie zmian dot. objęcia uczestników CIS świadczeniem zdrowotnym od pierwszego dnia, a nie po 30 dniach jak to miało miejsce dotychczas będzie skutkowało szacunkowym kosztem dla NFZ w ramach wydatków na świadczenia zdrowotne w wysokości do 49,8 mln PLN w okresie 10 lat od wejścia w życie zakładanych zmian.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0 2026	1 2027	2 2028	3 2029	5 2031	10 2036	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	4,0	4,1	4,20	4,3	4,5	5,1	49,8
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Proponowane zmiany w ustawie o zatrudnieniu socjalnym mogą wpływać na duże przedsiębiorstwa w sposób pośredni. Poprzez współpracę z CIS i organizowanie zewnętrznych warsztatów zawodowych, podmioty te mogą pozyskać nową grupę pracowników, którzy przeszli proces reintegracji zawodowej. Może to przyczynić się do zmniejszenia niedoboru wykwalifikowanych pracowników w niektórych branżach. Zwiększenie dostępu do pracowników, którzy w ramach CIS zdobyli doświadczenie zawodowe, może wpłynąć na większą elastyczność dużych firm w zatrudnianiu i dostosowywaniu się do zmieniającego się rynku pracy.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przepisy umożliwiające organizowanie warsztatów zawodowych u pracodawcy mogą poprawić zdolność MŚP do dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb rynku, przy jednoczesnym wzmocnieniu ich pozycji na tle większych firm.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Z perspektywy obywateli i gospodarstw domowych, zmiany w ustawie mogą mieć pozytywny wpływ na osoby wykluczone społecznie, umożliwiając im reintegrację zawodową. Poprzez większy dostęp do warsztatów zawodowych i uczestnictwo w programach zatrudnienia socjalnego, osoby te mogą poprawić swoją sytuację finansową i społeczną, co wpłynie na wzrost stabilności gospodarstw domowych. Zmniejszenie bezrobocia w grupach osób wykluczonych społecznie może również zmniejszyć obciążenia finansowe systemu pomocy społecznej, wpływając na poprawę jakości życia rodzin.						
Niemierzalne	konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość	W długoterminowej perspektywie zwiększenie liczby pracowników z doświadczeniem w ramach CIS może przyczynić się do poprawy jakości zatrudnienia w kraju oraz zwiększenia elastyczności rynku pracy. Możliwość uzyskania wsparcia przez pracodawców w zakresie reintegracji zawodowej może wpłynąć na bardziej zrównoważony rozwój sektora MŚP i zmniejszenie nierówności społecznych.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Nie dotyczy

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	X tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	X zwiększenie liczby dokumentów X zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	X tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Nowe przepisy wprowadzają zmiany, które będą wymagały dostosowania procedur administracyjnych w centrach integracji społecznej i administracji publicznej. Zwiększone obciążenia mogą jednak zostać zminimalizowane poprzez elektronizację procesów administracyjnych, co umożliwi łatwiejsze zarządzanie dokumentami i przyspieszy czas załatwiania spraw.

Instytucje tworzące CIS (NGO, JST) zobowiązane będą do składania wniosków o nadanie statusu CIS na nowym formularzu oraz informowania wojewody w ciągu 30 dni o zmianach dotyczących zakresu wniosku oraz uzgadniania ze starostą liczby miejsc dla uczestników CIS. Rozwiązanie to wpisuje się w mechanizmy nadzoru i kontroli działalności CIS.

CIS zobowiązane będą dostosować działalność reintegracyjną do zmienionych przepisów, w tym wypracować zasady współpracy z pracodawcami, co wiąże się z koniecznością zwiększenia dokumentacji i procedur nadzoru nad realizacją nowych instrumentów. Dodatkowym obciążeniem, w pierwszym okresie wdrażania nowych rozwiązań, będzie realizacja obowiązku sprawozdawczego w oparciu o nowy formularz. Jednocześnie to obciążenie zostanie częściowo zminimalizowane poprzez Centralną Aplikację Statystyczną (CAS). Kolejnym obciążeniem jest obowiązek informowania starosty o każdorazowym zwiększeniu liczby miejsc w CIS, a także obowiązek finansowania świadczeń integracyjnych za tzw. „nadprogramowe" przyjęcia uczestników do CIS, w przypadku braku zgody starosty.

Instytucje prowadzące KIS zobowiązane będą do realizacji obowiązku sprawozdawczego w oparciu o nowy formularz. Obciążenie to zostanie jednak częściowo zminimalizowane poprzez elektronizację procesu.

Starostowie zostaną silniej włączeni w proces nadawania statusu CIS poprzez wydanie opinii uzasadniającej potrzebę utworzenia takie podmiotu, a także określenia na tym etapie liczby miejsc dla uczestników, z którymi związany jest obowiązek finansowania świadczeń integracyjnych. Rozwiązanie to pozwoli staroście oszacować skalę potrzeb i możliwości zatrudnieniowych w danym powiecie oraz przewidywany koszt dla Funduszu Pracy, jednocześnie kolejnym nowym obowiązkiem starosty będzie procedowanie wniosku o zgodę na zwiększenie liczby miejsc uczestnictwa w CIS. Czynności te zwiększają obciążenia administracyjne powiatowego urzędu pracy, obsługującego starostę w zakresie tych spraw.

Wojewodowie zyskają dodatkowe uprawnienia, jako organu nadzoru nad działalnością CIS, rozpatrywać będą także wnioski o nadanie statusu CIS i jego przedłożenie w oparciu o nowe, jednolite zasady. Elementem nadzoru jest zwiększony monitoring CIS, wynikający z nałożonego na CIS obowiązku informowania wojewody w ciągu 30 dni o zmianach dotyczących zakresu wniosku. Te obciążenia zostaną częściowo ograniczone

poprzez ujednolicenie wzorów wniosku o nadanie statusu CIS i jego przedłużenia oraz ich elektronizację. Kolejnym obciążeniem jest obowiązek corocznego przekazywania ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego danych zbiorczych również ze sprawozdań KIS, analogicznie do obowiązku już funkcjonującego w przypadku CIS. Dane te uzupełnią zakres informacji na temat funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego, przedkładanej Sejmowi i Senatowi przez Radę Ministrów.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt wprowadza zmiany mające na celu poprawę reintegracji zawodowej osób wykluczonych społecznie, szczególnie przez organizowanie warsztatów zawodowych u pracodawców. Działania te zwiększą szanse osób z trudnościami na rynku pracy na zdobycie doświadczenia zawodowego i stałe zatrudnienie. Pracodawcy będą mogli dostosować programy szkoleń do swoich potrzeb, co poprawi dopasowanie kwalifikacji do rynku pracy. W rezultacie, projekt przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W dłuższym okresie zmiany mogą prowadzić do wzrostu konkurencyjności rynku pracy, ponieważ większa liczba osób będzie posiadała umiejętności potrzebne w różnych branżach. Zróżnicowanie rynku pracy stanie się większe, co pozytywnie wpłynie na adaptację firm do zmieniających się potrzeb. Jednak skuteczność działań wymaga odpowiedniego zarządzania procesem reintegracji oraz wsparcia dla pracodawców, którzy będą angażować się w te inicjatywy.

Podsumowując, projekt ma pozytywny wpływ na rynek pracy, pomagając osobom wykluczonym społecznie zdobyć umiejętności zawodowe i zwiększyć ich aktywność zawodową. Wyzwania związane z wdrożeniem obejmują dodatkowe obciążenia administracyjne oraz potrzebę wsparcia pracodawców, by ułatwić ich zaangażowanie w proces reintegracji.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Projekt zmian w ustawie o zatrudnieniu socjalnym nie przewiduje bezpośredniego oddziaływania na środowisko naturalne, mienie państwowe, funkcjonowanie sądów, demografię ani rozwój regionalny. Jednakże poprzez wspieranie aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym może pośrednio wpłynąć na te obszary, przyczyniając się do rozwoju lokalnych rynków pracy oraz redukcji ubóstwa, szczególnie w mniej rozwiniętych regionach.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowane przepisy wejdą w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Proponowane zmiany zakładają ujednolicenie obowiązków sprawozdawczych CIS i KIS, a także uregulowanie zakresu przekazywania danych sprawozdawczych przez wojewodów. W celu ujednolicenia systemu sprawozdawczości proponuje się wprowadzenie przepisu nakładającego na wojewodów obowiązek corocznego przekazywania ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego danych zbiorczych również ze sprawozdań KIS, analogicznie do obowiązku już funkcjonującego w przypadku CIS.

Na obecnym etapie prac projekt nie przewiduje nałożenia na KIS i CIS dodatkowego, nowego obowiązku monitorowania sytuacji uczestników po zakończeniu zajęć. Niewątpliwie kwestia monitorowania losów absolwentów CIS i KIS jest istotnym wyzwaniem z punktu widzenia realizacji celów zatrudnienia socjalnego i szeroko rozumianego rynku pracy, aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy jednak podkreślić, iż intencją projektodawcy jest przede wszystkim uporządkowanie i ujednolicenie już istniejących źródeł informacji, tak aby najpierw uzyskać kompletny i porównywalny obraz obecnego stanu. Dopiero dysponowanie stabilną, porównywalną bazą sprawozdawczą z obu typów jednostek stworzy gwarancje, że kolejne obowiązki (np. monitorowanie losów uczestników, w tym we współpracy z PUP)

będą mogły być projektowane w sposób adekwatny – proporcjonalny do korzyści informacyjnych i niewprowadzający nadmiernych obciążeń administracyjnych dla podmiotów zatrudnienia socjalnego.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Nie dotyczy